

BELLPUIG

ARTÀ

PRENSA
FORN

16 FEBRER 1991 N° 430 - ANY XXXII - REVISTA QUINZENAL (150 pts.)

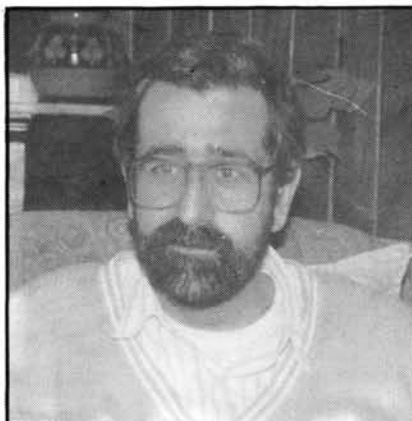
La bulla dels darrers dies

Els darrers dies s'han convertit, en els darrers temps, en una festa de primer ordre que s'assanta de cada any. Minva el dijous i creix el dimarts. I la rueta infantil, extraordinàriament vistosa.

Hivern de pluges

En el mes de gener, 224,2 litres. Des l'agost passat en duim 820,1. El torrent al pas pel Molí d'en Salom.

Vicenç Villatoro

El periodista i escriptor català s'ha retirat a Artà durant mig any per escriure una novel·la.

Escola d'adults

Amb una assistència realment nombrosa els cursos d'adults s'han consolidat en el seu quart any.

La guerra inexistent

Tot i que sabem bé que el conflicte continua, la veritat és que la sorpresa per com va aquella guerra que havia de ser televisada en directe s'ha fet gran. No sabem què passa, i la gent és com si cregués que el títol que hem posat és cert. Una manera més de veure de quina manera els mitjans d'informació creen l'opinió, encara que sigui per omissió.

Però ningú no creu que no hi hagi morts, molts, segurament una quantitat esgarriadora; i devastació: no es fan 50.000 missions aèries de bades. Fins i tot la reacció que ha produït la immensa catàstrofe ecològica sembla haver-se produït amb sordina, com si al costat del presumible cost en vides humanes, perdés protagonisme.

Tot això que ara s'ha de destruir es va fer amb ajuda i tecnologia occidentals

Tot i la censura es van coneixent detalls que donen la mesura de la violència dels combats. S'assegura que els intensíssims bombardeigs no han neutralitzat la força iraquiana perquè les fortificacions que havien construït eren fetes a plena consciència. La paradoxa és que tot això que ara s'ha de destruir es va fer amb ajuda i tecnologia occidentals i per això l'esforç d'anul·lar el que es va ajudar a muntar haurà de ser tan important.

També han minvat les manifestacions per la pau. S'ha cansat la gent? S'han modificat els plantejaments inicials? S'ha convertit en retòrica fins i tot una aspiració tan noble i tan humana com el desig de la pau? No deixa de ser inquietant la qüestió d'un possible fatalisme davant una bogeria tan descomunal i impermeable a tot allò que no sigui la implacable dinàmica de la guerra. Ens acomodarem a viure amb indiferència un conflicte ja imparabla?

El Catàleg d'Espais Naturals a protegir

Sortosament s'ha aprovat el catàleg i sembla que ha eixamplat les ales protectores sobre la majoria d'allò que ens interessa als habitants de les illes de sostreure a la destrucció. Hi ha coses que no tenen remei i aquest catàleg pot ser una garantia... si més no momentània.

Els indicis són que no ha acabat el camí. Són de preveure conflictes de constitucionalitat, encara que està per veure si, com asseguren certs sectors, modificaran l'aprovació. El president Cañellas ja ha anunciat, per altra banda, que convertirà la derogació del catàleg en objectiu central de la campanya electoral al·legant que constitueix una hipoteca per al futur econòmic de les illes: una reacció descontrolada, nerviosa. No pot ser que no modifiqui un plantejament tan radical que podria ser-li fatal perquè el més hàbil del polítics que hi ha al Parlament ja ho ha advertit: no hi ha més hipoteca ni repercussions més negatives que no protegir.

O malprotegir, podríem afegir. La conscienciació proteccionista va guanyant adhesions de cada dia i no veure-ho pot ser mortal per a un polític que aspiri a un lloc dins el futur.

No hi ha més hipoteca ni repercussions més nega- tives que no protegir.

De rebot, moltes de les dificultats que apuntàvem que podrien trobar les Normes Subsidiàries d'Artà han quedat agomboles pel Parlament, de forma que el tràmit per a l'aprovació definitiva es podria accelerar. Qualque dia se n'haurà de parlar d'això.

Revista quinzenal

Núm.430, 16 febrer 1991

Redacció i Administració:

Rafel Blanes, 10. Artà.

Tel. 835033 (contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969.

Redacció:

J. Adrián, J. Amorós, A. Artigues, G. Bisquerra, S. Conesa, M. Dalmau, A. Esteva, M. Gelabert, A. Genovard, P. Ginard, S. Ginard, B. Jaume, M. Mestre, J. Morey, F. Munar, A. Muñoz, C. Obrador, A. Picazo, J. Sureda, S. Tous, B. Tous, A. Vives.

Administració:

G. Bisquerra, C. i C. Guerrero, Mª A. Sureda, M. Morey, Ll. Forteza, Ana. M^a. Moreno, F. Genovard.

Imprimeix: Gràfiques Llevant. Ciutat, 55. Artà. tel. 562604

L'any 1.987 l'Ajuntament d'Artà, a través de l'SMOE, i en col·laboració amb el M.E.C. i l'I.N.E.M, iniciaren una nova experiència dins el camp educatiu. La intenció era la de cobrir una pressumpta demanda educativa, al marge de l'ensenyament habitual, d'un sector de la població artanenca preferentment adulta. Aleshores el programa que s'oferia incloïa mitja dotzena de cursos de tipus ocupacional (idiomes sobretot) i per obtenir el Graduat Esco-

lar. D'aquell any ençà, l'increment de la demanda i el bon funcionament dels cursos han donat lloc a un PROGRAMA D'EDUCACIO D'ADULTS molt més ample i complet que mou més i més gent de cada any.

BELLPUIG ha elaborat el següent informe per tal de donar a conèixer què i qui s'amaga darrera aquests cursos i de quina manera funcionen.

Una manera profitosa d'entendre el lleure

Programa d'educació d'adults: molt per a molts

Aprofitar el temps passant-ho bé

Pretensions i organització

El Programa d'Educació d'Adults és un programa integrat d'educació que pretén la formació integral de la persona en el màxim de camps possibles, des de l'ensenyament reglat, passant per cursos de tipus ocupacional, el d'ampliació cultural i, per últim, els cursos d'oci i temps lliure. El seu patrocini corre a càrrec de l'Ajuntament (que ho organitza, gestiona i coordina a través de l'SMOE) el Ministeri d'Educació i Ciència i l'Institut Nacional de Empleo. Aina Cortès (cap de l'SMOE) i les professores d'E.G.B. Francesca Bauçà i Mª Antònia Matamalas contractades pel M.E.C. i per l'Ajuntament respectivament, conformen el personal que hi treballa amb exclusivitat. La resta de professors i monitors són contractats per l'Ajuntament a través de l'I.N.E.M. (cursos d'anglès, alemany, cuina i informàtica) o directament per l'Ajuntament en el cas dels altres curssets: comptabilitat, jardineria, punt mallorquí, creueta, passat, ceràmica, pauma, fotografia, serigrafia i català (en col·laboració amb l'O.C.B.)

Uns més convencionals...

Bellpuig ha volgut fer un tractament especial a aquests darrers cursos. No perquè no donem importància als altres, que són tant o més importants que els d'oci i temps lliure, sinó perquè la seva planificació, continguts i funcionament s'ajusten més a allò que coneixem tradicionalment com a classes convencionals, de caràcter més teòric i amb l'objectiu fixat a obtenir un títol en acabar: cursos d'idiomes, d'informàtica, graduat escolar, formació professional, ...

...i altres diferents

L'altre tipus de cursos, de caràcter eminentment pràctic, compten gairebé amb un 70% de l'alumnat global de tot el programa. En tractar-se d'activitats lúdiques, de realització més lliure, pràctiques i menys compromeses, sembla que la gens demostra una millor disposició per a matricular-s'hi. El profit que en poden treure és més immediat i el fet que es tracti d'unes tasques artesanals, quasi totes de confecció manual, suposa que la seva realització sigui, alhora que profitosa, en-

tretinguda i agradable. Així ho constaten les opinions que poden llegir en l'enquesta formulada a gent que hi assisteix.

Una oferta variada

El ventall de possibilitats que ofereix el Programa pel que fa als cursos d'oci i temps lliure ha estat cada any més variat. Enguany s'han duit a terme vuit cursos d'aquest tipus als quals hi podem afegir el de cuina en el qual la pràctica és també fonamental. Es tracta del curs que exigeix més hores de tots (400). Cada dia confeccionen un menú

**Crida l'atenció
l'assistència
majoritàriament
femenina**

TRANSIRIC MALLORCA, S.A.

Oficina:

C.^a Son Servera, Km. 11'300

CAPDEPERA

Oficinas: 56 58 61 - 56 50 55

ARTA 83 64 88 (Particular)

CAPDEPERA - Tel. 56 58 61
56 50 55

●
Alquiler contenedores para
retirada escombros

●
Alquiler maquinaria para
la Construcción

●
Alquiler retroexcavadoras
de dimensiones reducidas

variats, començant pels entrants i acabant amb les postres, aprenen a manejar tot tipus d'aliments, a treure'n el màxim profit i a presentar-los degudament a taula. Cada alumne coneix la seva tasca i tenir els plats enllestits és relativament ràpid. La resta ho fan els fogons o el forn i, mentrestant, una espipellada aquí o allà ajuda a entretenir la gana fins que, servit el menú del dia, s'asseuen a taula i se'l mengen. Se tracta d'un curs ben "profitós", mai més ben dit.

El curs de **pauma** no és tan nombrós. Compta amb una professora d'excepció, n'Aina "Cinta", el mestratge de la qual és reclamat per diferents pobles de la comarca. La dedicació que hi posen les alumnes es veu també recompensada al final: senalles, senalletes, capells, estormies, estores i un llarg etcètera d'articles de pauma seran la compensació al llarg procés d'elaboració que exigeix la pauma. El mateix passa amb els cursos de **creueta**, **passat** i **punt mallorquí** que si bé compten amb la matèria prima,

El punt mallorquí, seguit del de ceràmica, són els que compten amb més matriculats

fa falta afegir-hi molt de temps i molta paciència. Però sembla que això no és cap impediment ja que, per exemple, a punt mallorquí s'hi matricularen 73 persones i s'han de fer diferents torns, cosa que també succeeix amb el de passat.

També a **ceràmica** és necessari fer dos torns. Llevat del fang, la resta s'ho fan tot ells mateixos, fins i tot elaborar els seus propis vernissos i pintures per poder decorar totes aquelles peces que surten del taller i que es couran amb l'ajut de l'experta professora Ventura Albons. Tothom que hi assisteix ja té alguna obra d'art pròpia en algun racó de ca seva.

El taller d'arts plàstiques - **serigrafia i litografia** - no ha comptat amb una producció tan abundant, però també ha experimentat entre pantalles, fotolits, emulsions i pintures i han imprès una mica de tot segons els gustos de cada un, i sense oblidar mai l'aspecte creatiu. Aquest curset ja ha acabat.

El de **fotografia**, en canvi, començà la setmana passada. Són una vintena d'aficionats a les ordres de n'Agustí Torres i consisteix bàsicament a orientar els assistents, per tal d'obtenir el màxim profit amb l'equip fotogràfic de què disposen. Calcular la llum, maneig d'objectius, velocitats, sensibilitats, tècniques de revelat, etc. forma part de les seves cabdries.

Per acabar, el curs de **jardineria**, un curs més pràctic que teòric on s'experimenta amb les plantes i els cossiols dels mateixos alumnes de forma itinerant (els dimecres a casa d'una i els divendres a casa de l'altra). Al mateix temps que n'aprenen s'encuiden del seu propi jardí. Sembrar

amb hormones, podar, trasplantar, empeltar, etc. esdevenen tasques cada cop més fàcils per a ells.

L'entreteniment, la convivència i el profit són els trets que més valora l'alumnat

Continuïtat garantida

Segons les impressions dels alumnes en general sembla clar que la continuïtat del programa està més que garantida. L'acceptació que tenen així ho demostra tant pel que fa als cursos que hem tractat com pel que fa als ocupacionals o d'ensenyament reglat. Si en aquests darrers, l'assistència es pot considerar equilibrada pel que fa als sexes, en els d'oci i temps lliure predominen sobretot les dones, dada que convendria tenir en compte. També cal considerar que entre l'alumnat hi podem trobar persones de fora d'Artà, la qual cosa vol dir que l'oferta s'ha fet extensiva més enllà del nostre municipi i que la tasca duita per l'Ajuntament en l'aspecte educatiu és positiva i innovadora. Tres-centes cinquanta matrícules repartides entre setze cursos diferents comencen a ser xifres importants. I és que, a Artà, a "escola" hi van els al·lots... i molt d'altres que ja no ho són i no han tancat les portes a assolir nous coneixements. Això sí, passant-ho el millor que poden.

Clas.	Curs	Professor	Nº Alumnes
1	Alfabetització	M ^a Antònia Matamalas	4
1	Graduat Escolar	M ^a Antònia Matamalas Francesca Bauçà	19
1	Formació Professional I	M ^a Antònia Matamalas Francesca Bauçà	30
2	Anglès	Gerald Vincent	15
2	Alemanys	Cora Martínez	15
2	Cuina	P. González Fdez.	15
2	Informàtica	Gabriel Flaquer	15
3	Català	Pere Llull	9
4	Comptabilitat	Antònia Ferragut	12
5	Jardineria	Isabel Salofré	19
5	Ceràmica	Ventura Albons	37
5	Passat	Catalina Canyelles	9
5	Punt mallorquí	Antònia Gelabert	73
5	Pauma	Aina Alzamora	10
5	Creueta	Catalina Alzamora	35
5	Serigrafia	Rafel Gili	13
5	Fotografia	Agustí Torres	19

Claus de les classes de cursos:

- 1.- Ensenyança Reglada (M.E.C.)
- 2.- Cursos Ocupacionals (I.N.E.M.)
- 3.- Obra Cultural Balear (O.C.B.)

4.- Ocupacional Ajuntament.

5.- Cursos d'oci i temps lliure (Ajuntament).

ELECTRODOMESTICOS ALQUILER DE PELICULAS

FAX 83 52 70
TEL. 83 61 80

TELYCO
Telemática y Comunicación
GRUPO TELEFONICA

FAX
TELEFONOS

¿Què trobau del curs en què estau matriculat?

Antònia Lliteras (Ceràmica)

Trob que està molt bé, el temps em passa molt aviat i, com que m'agrada molt, m'entretenc moltíssim. La professora en sap molt i ens dóna moltes facilitats però ho feim tot nosaltres. A ca nostra ja hi tenc moltes coses fetes meves i això t'estimula. Llàstima que no siguin tres dies en lloc de dos. El pitjor és que, darrerament, se'n va la lluma Na Batlessa i hem hagut de suspendre algunes classes, de la resta n'estic molt contenta.

Catalina Palou (Cuina)

És molt interessant. S'aprenen moltes coses que et són de profit i sempre en un ambient agradable i molt animat. Practicant és com n'aprens més i com que el curs és de moltes hores arriba a ser molt complet. Els consells del professor són molt útils, cadascú fa allò que millor li va i així la feina ret i podem cuinar de dos a quatre plats cada dia. En haver acabat ens els menjam i comprovam com ha anat, (quan acabes ja te'n vas sopat a ca teva...).

Joana Gelabert (Punt mallorquí)

Jo ja vaig començar l'any passat. M'agrada molt i, malgrat tenguí altres feines, procur anar-hi sempre que puc. Crec que és molt positiu que es facin aquestes coses. A mi em relaxa molt quan hi vaig. L'ambient que hi ha és molt agradable i la professora t'ajuda sempre que fa falta. D'allò que he fet al llarg del curs no en faig caixada sinó que ho aprofit per regalar: són coses que s'aprecien molt. Això ha de tenir continuïtat, perquè s'aprofita el temps.

Soledad López (Pauma)

Està molt bé i m'estranya que no hi vengui més gent. Aprens a fer una cosa útil i que es va perdent i t'entretens molt. Feim tota casta d'objectes, tots de gran utilitat. La professora en sap moltíssim, per a ella no hi ha res impossible i n'aprenem molt. Trob que un sol dia a la setmana és poc però com que ens agrada feim feina a casa. Malgrat el procés de la pauma sigui llarg al final és molt gratificant. L'ambient que se respira a les classes t'ajuda molt".

Aina Fuster (Creueta)

Hi he anat des del primer any. També a punt mallorquí des que començà i a ceràmica de fa dos anys. Són cursets molt profitosos i m'ho combín com puc. Destacaria l'esperit de convivència que hi ha, és una cosa que fa poble: coneixes gent i treballes a gust. Els professors són molt bons, sempre disposats a ajudar-te. Poder exposar allò que has fet durant el curs el dia de la Fira compensa molt i és gratificant, sobretot allò que requereix temps i paciència.

Margalida Alzamora (Jardineria)

Molt bé, a mi m'agraden molt aquestes coses. El meu marit va al de ceràmica. Al començament combinàvem la teoria i pràctica però ara feim només pràctica i n'hem après molt. Arreglam les nostres plantes i veim com milloren. A mi m'interessen sobretot les aromàtiques, a d'altres els cossiols... Seria interessant continuar l'any que ve i poder tractar amb arbres fruiters. Quel' Ajuntament cedís un tros de terra avinent per poder-hi experimentar també estaria molt bé.

Vicenç Villatoro

Des de principis de gener i segurament fins al mes de juny, resideix a Artà el periodista i escriptor Vicenç Villatoro, a qui hem fet una entrevista i del qual publicam una col·laboració. A Artà escriu una novel·la: la tranquil·litat li dóna la concentració necessària i el paisatge l'ajuda a situar l'acció. Ens ha contat que tracta de tres personatges en el temps que va del 1928 al 1939 i que el títol provisional és **El mal del segle**. La guerra civil hi té un protagonisme tot i que no es pugui identificar el lloc perquè els noms geogràfics no es correspondran amb la realitat.

Villatoro és un periodista present a molts de mitjans de comunicació. Fins que es va decidir a agafar-se aquest mig any sabàtic, col·laborava assíduament al diaris Avui i El Periódico, a les revistes Serra d'Or i El Temps, a Catalunya Ràdio i a TV3. La petita pantalla el va fer popular amb programes com **Trossos** (recordem el dedicat a Sant Antoni) i **Crònica 3**. Com a creador es va donar a conèixer als 23 anys amb la novel·la **Papers robats que cremen**, premi Joaquim Ruyra de 1980, però la seva consagració va ser amb **Evangelí gris**, premi Sant Jordi de 1981.

Bellpuig se sent altament honorat de poder incloure a partir d'aquest número una col·laboració seva: així els nostres lectors que no el coneguin podran tenir un tast del prestigi que ha aconseguit a Catalunya.

PSOE: nova executiva local

L'Agrupació Socialista d'Artà celebrà sessió extraordinària per tal d'elegir la nova executiva, que va quedar formada així: Josep Silva

Va de quintos

El passat dia 26 de gener es va celebrar al restaurant El Cruce el primer dinar dels quintos del 66. No hi faltà de res perquè si qualcun ha perdut cabells tothom conserva la gana: callos, llengua i frit; arròs de segon; porcella, me i pollastre; dolços, cafè i Torres. La participació va ser gairebé total, llevat de qualcú que a conseqüència del mal temps no es va poder desplaçar. Vegeu la fotografia, que mostra el bon aspecte dels assistents. Tant els agradà que es convidaren per a l'any que ve.

I un altre en perspectiva. Els del 69, localitzats per n'Antoni Amer, es preparen per trobar-se el dissabte dia 2 de març a hora de sopar al mateix restaurant. N'hi ha 43 a la llista i des d'aquí els convidam a tots perquè es posin en contacte amb en Tomeu Sureda Vives, Peix (836274) per a més informació o per confirmar ja la seva assistència.

Jiménez, secretari general; Pere Llinàs Morey, secretari d'organització; Antoni Maria Ginard, secretari de finances i hisenda; Rosa Servera Garau, secretària de formació i de la dona; Jaume Mestre Payeras, secretari de política municipal.

Avís de bomba a l'Institut

Una falsa alarma de bomba va inquietar el matí de dia set a l'Institut. A primeres hores del matí, es va rebre una trucada telefònica avisant que s'hi havia col·locat una bomba. Es va cridar la guàrdia civil que inicialment con-

siderà que es tractava d'una broma de darrers dies i que no se n'havia de fer més cas. Es va procedir a una primera inspecció rutinària que permeté creure que, efectivament, anava de broma. Després es considerà més prudent fer un registre més minuciós. A les deu i mitja, hora habitual del pati, es va advertir els alumnes que la classe següent no s'impartiria. Aquest temps es va dedicar a un examen exhaustiu de les instal·lacions que, com era de suposar, confirmà la primera impressió. Les classes es reanudaren i s'impartiren amb tota normalitat.

FORN DE CAN BECA

CADA DIA, BON PA

Despatx central: Rafel Blancs, 51. Artà. Telèfon: 83 61 72

COMANAU LES ENSAIMADES AMB TEMPS

Aviat va circular que qui havia rebut l'avís l'havia entès malament perquè l'haurien avisat sobre una ximbomba. Com a acudit està bé i els alumnes s'ho anaren prenent a broma.

Cristòfol Ferrer Martí

Passat el perill greu a conseqüències de les cremades que patí, ha sortit de la UVI de l'hospital de València on continua internat fins a la total recuperació de les ferides que se suposa que completarà a un centre assistencial de Mallorca. Entretant la investigació judicial continua i sembla que haurà d'esbrinar sobre la capacitat d'en Cristòfol per assumir la responsabilitat del succés que va protagonitzar en el qual, a part de danys importants als edificis veïnats, va morir la seva mare.

Màquina per fer camins nets

Una màquina per fer les voreres dels camins netes ha estat posada a disposició de l'ajuntament d'Artà. Es tracta d'un conveni signat entre el Consell Insular de Mallorca i els ajuntaments d'Artà, Capdepera, Manacor i Son Servera, en virtut del qual el CIM cedeix l'ús de la màquina als ajuntaments, que es fan càrrec del manteniment i el personal. És a punt de contractar-se l'operari i, tan aviat com s'hagi familiaritzat en el seu funcionament, començaran els torns rotatoris de quinze dies a cada terme municipal. El conveni contempla que també s'hauran de netejar les carreteres del CIM, a més dels camins municipals.

Fonaments del nou edifici annex a l'Institut.

Obres i obres

Han coincidit en el temps tota una sèrie d'obres importants. A l'Institut ja s'ha començat l'ampliació d'aules a causa de la implantació de la reforma de les ensenyances mitges. Veïnat, a na Caragol, també han començat les de construcció de la segona pista poliesportiva i piscina, que s'havien hagut d'interrompre a causa de les plogudes de gener. També s'ha confirmat que, superats tots els tràmits burocràtics, és a punt d'aprovar-se la subhasta de les obres per cobrir l'actual pista poliesportiva.

També continuen a bon ritme les de la carretera de Can Picafort on ja es poden observar algunes de les modificacions més espectaculars, com és ara la neutralització del baix de Sa Carbona. Aquestes obres ocupen ara fins a la camada de Morell.

El moviment també arriba a la Colònia, on comencen a tenir caràcter les de l'edifici municipal, al costat del dispensari. Una altra d'important que ja s'ha començada: la neteja i condicionament del torrent d'es Parral.

Neteja del torrent d'Es Parral.

Joyeria VIKY

RELOJERIA ★ PLATERIA

Carrer de Ciutat, 16

Tel. 83 62 63

ARTA - (Mallorca)

Homenatge a Pere Matamales

Ja s'han editat els programes amb els actes a celebrar en homenatge a Pere Matamales demà diumenge dia 17. A les 10:30, al Convent, hi haurà missa en la seva memòria. Hi actuarà l'Orfeó Artanenc, que interpretarà la missa de Schubert sota la direcció de Bartomeu Ginard Palou. Després es girarà visita al cementiri on es depositarà un ram de flors al peu de la tomba del homenatjat. A les 15:00 hores hi haurà dos partits de futbol. El primer enfrontarà els Veterans del R. C. D. Mallorca amb les Velles Glòries del C. D. Artà; a continuació es celebrarà el partit de lliga entre el C. D. Soledad i el C. D. Artà. Entre un i altre partits i amb l'assistència dels seus familiars, es retrà un emotiu homenatge a la memòria d'en Pere Matamales. El vespre a les 20:15 hores, a l'església parroquial, tindrà lloc un concert a càrrec de la Capella Mallorquina, dirigida pel mestre Bernat Julià. Entre les dues parts del concert es celebrarà un breu acte necrològic.

Els actes han estat organitzats pel C. D. Artà i per un grup d'antics companys de directiva.

Els Cavallets a Valls (Tarragona)

Els Cavallets d'Artà han sortit per primera vegada de Mallorca (no se'n té record d'altra). El passat dia 25 de gener juntament amb altres grups folklòrics (Dimonis de Santa Margalida, Xeremies de Sa Calatrava i Balls i Tonades de Mallorca), anaren a terra tarragonesa per participar a la Mostra nacional de cultura popular de carrer dels Països Catalans, organitzada per l'Ajuntament de Valls en ocasió de les Festes Decennals de la Candela (II centenari) que es celebren tots els anys acabats en 1.

Després d'un mogut viatge en vaixell, en arribar al port de Barcelona, dos autocars els varen traslladar a Valls. Allà trobaren que les promeses fetes per telèfon d'una bona estructura d'allotjament i alimentació quedaven en no res. Per problemes entre comissions organitzatives del propi Ajuntament de Valls, varen passar un dia de total desorientació quant a on menjar i dormir.

Mentrestant, les festes estaven en

marxa i Valls era un riu permanent de gent, grups d'animació, bandes de música, grallers, dolçainers, xiquets, dimonis, grups de dances, dracs i tot un conjunt de bèsties de foc i animals de festa.

Tota aquesta animació festiva, mai vista, va compensar una arribada tan desconcertant i els cavallets d'Artà començaren a passar-s'ho bé. La seva participació a la festa va ser el dia 27: a les 9 del matí s'exposaven els cavallets a la plaça Nova juntament amb tot un grup de nans i caps grossos. Varen participar a les 12 del migdia a la gran Cercavila (2 kms. de llarg) de gegants, nans i bestiari fantàstic. I a les 5 de la tarda ballaren al Pati (plaça principal de la ciutat) amb un gran èxit i acceptació per part del públic.

El darrer dia, com a premi, l'Ajuntament de Valls els proporcionà la possibilitat de fer l'excursió a Montserrat i a Barcelona des d'on agafaren vaixell per tornar a la roqueta.

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO VIALSA

Carretera Santa Margarita, 57

Tel. 83 66 35

ARTA - (Mallorca)

Televisió

En els últims dies TVE ha gravat imatges d'Artà. A la rua del dimarts un equip va recollir imatges durant pràcticament tota la rua. L'endemà dimecres dos altres equips gravaren distintes panoràmiques del terme municipal i de les Coves i realitzaren entrevistes pel carrer; però es centraren en una actuació de l'orquestra Oasi celebrada aposta dins El Dorado. Suposam que dins els propers dies seran emeses.

Censos i padró municipal d'habitants

Dilluns dia 11 començaren les tasques de realització del cens de finques rústiques a càrrec de personal d'una empresa privada que va obtenir la contractació del servei. Els inicis no poden ser més problemàtics; no sembla que el personal sigui ni suficient ni preparat per a la tasca que ha de fer i l'acumulació de feina pot arribar a ser ofegant.

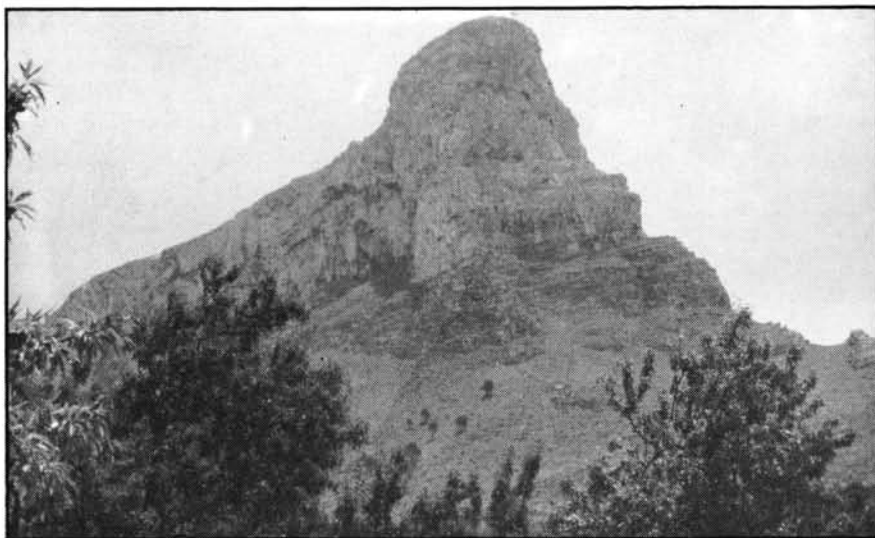
L'equip d'agents que han de dur a terme els altres dos treballs ja han estat contractats i ja ha fet el curset de capaciació. En relació al padró d'habitants l'ajuntament té en projecte d'incloure un full suplementari destinat a investigar aspectes de cobertura sanitària.

contestador
83 50 33
automàtic

Un hivern plujós en excés

Si observau les xifres de precipitacions que publicam en el lloc habitual, veureu que duim camí d'establir un rècord important de pluges. Continuament hi ha plogudes, algunes molt importants com la del dia 12 amb 115 litres, i altres en què la persistència manté l'amarament, com la collada entre dia 20 i 26, en què es recolliren prop de cent litres. Vegeu la fotografia presa dia 26, en haver dinat, al pont d'es Vidrier, sortida hidrogràfica natural de la gran part del nostre terme. La terra n'està sadolla, d'aigua.

ITINERARI DE NATURA AL PUIG FERRUTX

El pasat diumenge 10 de febrer varem anar cap al Puig Ferrutx en una excursió organitzada per la delegació local del GOB. Aquest és el primer d'una sèrie d'itineraris que té planejats el nostre grup per dur a terme enguany.

A la sortida vàrem repartir uns quaderns on hi figuraven una sèrie d'informacions i normes a seguir durant l'excursió. Un plànol explicava l'itinerari a seguir, hi havia fulls d'informació sobre la flora i fauna que veuríem, i també uns apunts d'història i geologia.

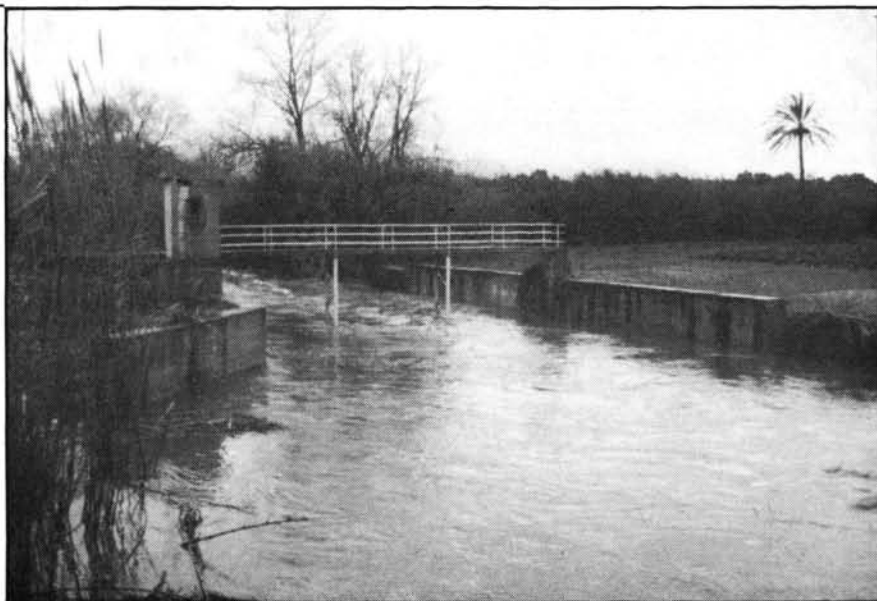
Vàrem partir a les nou del matí des del Club Llevant, en direcció a Can Canals; després seguírem fins a les cases de Na Carro. Durant la pujada per les costes de Ses Madrioles pareixia que havia de ploure, però no va ser així. A mig dia érem al cim d'en Ferrutx on hi feia una bona ventada, però hi havia molt bona visibilitat: Formentor, tota la serra de Tramuntana, el Pla, i la nostra comarca. Dinàrem, i al

capvespre arribàrem fins a l'ermita i ja, un poc més cansadets, tornàrem per Can Canals.

Com a primer itinerari va esser molt satisfactori, tant per la participació com per les observacions que vàrem fer; com a observacions ornitològiques podem destacar les de dues parelles d'espargers, diverses de corbs, tres exemplars de falcó pelegrí, i nombrosos passeriformes. Cal destacar com a observacions botàniques les de diversos exemplars d'orquídees, l'"Ophrys fusca" i l'orquídea de prat, així com endemismes per exemple la violeta de penyal "Hippocrepis balearica", el pa porcí "Cyclamen balearicum", l'estepa joana "Hypericum balearicum", entre moltes d'altres plantes.

Tant els "joves" com els més joves ens ho vàrem passar molt bé i ja estam preparant la pròxima.

Sebastià. GOB-Artà.

Jornades de natura en l'ensenyament

A partir del 18 de febrer començaran les jornades de la natura en els centres d'ensenyança d'Artà. Com altres anys, el Servei Municipal d'Orientació Educativa (SMOE) ha preparat un programa d'educació ambiental per dur a terme als centres escolars del poble, amb una sèrie d'activitats escolars. Aquest programa té dos objectius prioritaris: el primer d'ells desenvolupar la sensibilització ecològica i el segon aprofundir sobre el coneixement del medi natural. Cal dir que per dur-ho a terme s'ha comptat amb l'estreta col·laboració de la delegació local del GOB que ha preparat una unitat didàctica sobre recollida i reciclatge de piles. L'Ajuntament, en col·laboració amb l'equip d'educació ambiental del GOB, ha editat un fullet que servirà de guia i element per sensibilitzar els alumnes sobre diferents aspectes dels problemes del medi ambient. Aquest fullet és el mateix que abans s'ha utilitzat als municipis de Palma, Calvià i Llucmajor.

"Dia a dia creix la sensibilització social pels problemes que pateix l'entorn natural a Mallorca i una escola que pretengui estar arrelada al medi social en què desenvolupa la seva tasca docent no pot ser aliena a aquesta fenomen"- diu Aina Cortés. Segons la pedagoga responsable del SMOE, "s'ha de desenvolupar una feina inexcusable de promoció dels coneixements de la natura, i d'hàbits i actituds respectuoses d'un medi que té uns recursos esgotables i limitats. Del caramull de temes que cal abordar des de la perspectiva de l'educació ambiental, les jornades d'enguany es centraran en dos: els incendis forestals, i el reciclatge de fems, particularment el de les piles."

En opinió de n'Aina "hi ha raons òbvies per seguir sensibilitzant els alumnes d'allò que suposen els incendis forestals i de l'amenaça que suposen per al futur, potser ja present, de la societat balear; el tema del reciclatge de fems i el de les piles en particular sembla especialment necessari en una societat en la qual, en la ment dels consumidors, el consum sense fre fa temps que s'ha deslligat de les seves conseqüències. Es pretén que els actuals i futurs consumidors siguin conscients dels costos ambientals que té cada un dels productes que consumeixen així com de la importància de la recuperació dels fems que produeixen, tant per no escampar contaminants per tot arreu com per estalviar matèries primes i energia en un món limitat."

Si bé en un principi el programa d'educació ambiental es desenvolupava en un breu període de temps, enguany es vol transformar la concepció de "setmana de la natura" en una proposta més ampla, que pretén globalitzar diferents àrees com llengua o matemàtiques, socials i ciències de la natura, al mateix temps que es pretén incloure'l dins el treball escolar habitual. Els plaços per a la realització dels treballs també es perllongaran molt més enllà de la setmana inicialment prevista i està programat que es dugui un seguiment i un estudi de les repoblacions que facin els alumnes, continuat durant anys successius. Per a poder dur a terme aquest ambiciós programa s'han sol·licitat terrenys per a repoblar en possessions com de Son Puça, Sos Sanxos, aquesta darrera gestionada per l'ICONA, on els alumnes puguin accedir regularment a realitzar els seus estudis i feines.

Respecte a les piles està previst col·locar recipients per a recollir les piles més tòxiques en els centres escolars i altres punts cèntrics del poble. Tant per les activitats referides als incendis i problemes forestals com per les de les fems i les piles, l'SMOE ha preparat una extensa documentació per als mestres que participen en aquesta proposta educativa. També estan previstes la projecció de programes de vídeo i xerrades referents a aquests temes a càrrec de membres del GOB en tots els centres d'ensenyança. S'espera també la col·laboració de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, que ve recolçant la posta en marxa de programes d'educació ambiental dins les escoles.

Julen.

Telex 69565 VGOR E

G.AT. 820

C/ Binicanel·la, 12 Tel. 58 5515/52 CALA MILLOR
Ctra. Cala Agulla, 19 Tel. 56 40 17 CALA RATJADA
VENECIA.

* Puente de S. José del 15 al 19 de marzo ...58.900 pts.

* Semana Santa del 28 de marzo al 1 de abril .64.900 pts.

SALAMANCA-NORTE DE PORTUGAL Y GALICIA:

Del 24 al 31 de marzo 61.800 pts.

ASTURIAS-CANTABRIA-PICOS DE EUROPA:

Del 28 de marzo al 1 de abril 47.900 pts.

EXTREMADURA Y PORTUGAL.

Del 27 de marzo al 1 de abril 57.000 pts.

ANDALUCIA: Granada, Córdoba, Sevilla y Ceuta:

Del 27 al 31 de marzo 47.800 pts.

COSTA AZUL: Niza, Mónaco y San Remo:

Del 28 de marzo al 1 de abril 42.000 pts.

COPENHAGUE.

Del 27 de marzo al 1 de abril 65.500 pts.

SUIZA PANORAMICA.

Del 28 de marzo al 1 de abril 49.500 pts.

MADRID Y ALREDEDORES.

Del 28 al 31 de marzo 48.500 pts.

VALLE DE ARAN Y LOURDES.

Del 28 de marzo al 1 de abril 36.500 pts.

CANTABRIA-COVADONGA Y PICOS DE EUROPA:

Del 28 de marzo al 1 de abril 46.500 pts.

GALICIA AL COMPLETO.

Del 27 al 31 de marzo 46.600 pts.

VUELOS CHARTER

VALENCIA 5.500 pts.

OVIEDO 14.500 pts.

BILBAO 8.000 pts.

VIGO 14.500 pts.

ZARAGOZA 6.000 pts.

VIATGI MILLOR AMB VIATGES MILLOR!!

Als Darrers Dies

Any rere any els actes dels Darrers Dies van evolucionant. Si en els primers anys de la dècada dels 80 hi havia un endarrer gros per les disfresses i la participació anava en augment de cada vegada, actualment l'element central és la rua del dimarts on s'hi aboquen tots els esforços d'imaginació i fantasia.

El carnaval d'enguany ha estat curt a causa de la proximitat, inferior al mes, entre Sant Antoni i els Darrers Dies i pot ser que per aquest motiu la participació no hagi estat tan sonada com altres anys. També s'apunta que la grandiositat de l'espectacle de la rua del Darrer Dia retregui alguns assidus participants que prefereixen ser espectadors. La necessitat, per altra banda, de posar molta feina i temps en la preparació de les disfresses explicaria la concentració de les preferències en la rua del dimarts.

També les ximbombades se'n ressentiren enguany. O no se'n parla tant o es fan més en la intimitat o en petits cercles. No és que no n'hi hagi hagudes, però ha paregut que han minvat.

Els estols de desfressats improvisats que solien passejar-se els vespres també pareix que hagin disminuït, i és una llàstima perquè constituïa un element punter de la festa i que no requeria massa esforços per part dels bullers. En vérem, ben cert, però sembla que seria un punt a intentar estimular.

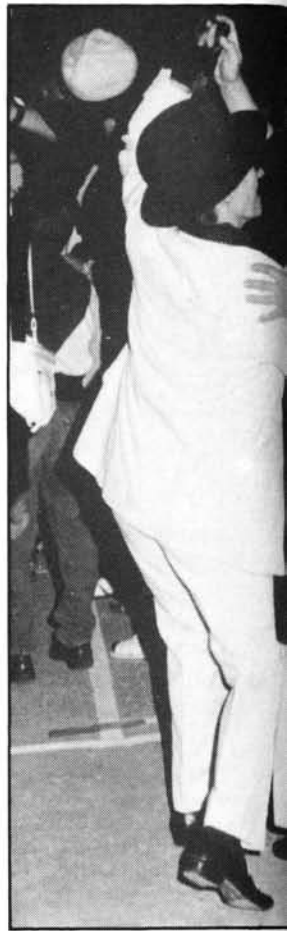
La rueta infantil del dijous sí que continua amb una vitalitat ben esplendorosa. És, de més a més, un espectacle ben vistós perquè les desfresses es fan en grup i això afegeix color i varietat. La participació de tots els centres de bàsica garanteix un capvespre ben atractiu.

La rua del dijous és l'acte que més ha notat l'impacte de les noves orientacions de què parlàvem. De cada cop hi participa menys gent i els esbarts hi minven. La gent tampoc no hi acudeix com altres anys i tot ajuda a fer el pa negre. No s'hi veu massa pretensions en els que desfilen el dijous i això no és que sigui de lamentar perquè un dels atractius és també aquesta classe de disfressats de i amb qualsevol cosa, que eren els habituals antigament. La comissió organitzadora s'hauria de plantejar a veure si es reviva la desfilada del dijous, qui sap si provant coses distintes a la clàssica rua, com per exemple intentar centrar en aquest dia un element que sembla que es perdi: la ximbombada.

El ball i concurs de disfresses que els alumnes de l'Institut solen organitzar el divendres va tornar tenir una gran participació, no tanta com en els primers anys, però molt notable. El primer premi va ser per a una comparsa que va saber enganxar amb el tema d'actualitat: la guerra del Golf i les ànsies de pau.

La rua del dimarts sí que va satisfer les expectatives dels in comptables espectadors de dins i fora poble que, a pesar del fred glacial que feia, ompliren els carrers per on havia de passar la comitiva. És l'acte que més bé demostra l'evolució de les preferències i els gusts dels aficionats que hi participen.

La rua del dimarts és un espetacle de primera

fotos: CENTRE 2000-U i TORRES

fan bulla

categoria que no té res a envejar als més encopetats i costosos que es fan arreu de l'illa. Té, de més a més, un caire importantíssim: la participació és gairebé exclusiva d'artanencs en una desfilada que no és competitiva, o sigui, que no hi ha premis que puguin rescabalar les inversions en temps i diners que s'hagin pogut fer en la confecció de les disfresses. És, per tant, una rua vitenca i participada, on la gent es desfà per presentar unes vestimentes que provoquin l'admiració i l'embadaliment.

La imaginació no té fronteres i cada any es supera el nivell de l'anterior. La gent n'aprèn, i qui ho dubti que observi com es cuiden els detalls, l'aprofitament plàstic de la fosca i el contrast amb el color. Un altre aspecte que s'imposa de cada any més és l'agrupació de participant en grans comparses, cada una amb el seu servei musical adequat, els moviments rítmics i els balls: com més són els components, més resalta l'originalitat i vistositat de la disfressa. El conjunt és extraordinari, sense cap classe de dubte.

És molt difícil, per tant, destacar-ne cap d'entre les participants perquè de tots podríem assenyalat aspectes interessants: l'acuradíssima realització dels vestits de les cinc damiselles habituals, amb una simple però efectiva escenificació i una gràcia de moviments apropiadíssima al tema de la disfressa; la vistositat de dos grups de capgrossos altíssims; el vestuari colorista del grup d'Es Trial que havien contractat la participació de l'esplèndida banda de música de Capdepera; una originalíssima comparsa, amb carrossa, també de Capdepera; un estol de russos equipadíssims per a la fredor d'aquella nit; uns enginyosos artefactes que giraven i giraven; l'extraordinària i coordinada comparsa de la Gran Via i la seva habitual eficàcia musical; una participadíssima comparsa que simbolitzava el naixement de la primavera mitjançant una original rotllana de tuls de variadíssims colors; màscares venecianes de bellíssima factura; una escenificació operística amb una original i voluminosa Montserrat Caballé escoltada pel tenor i les ballarines; els senyals de circulació; les cartes de póker; dimonis, tapats, dracs, monstres i un llarg etcètera que voldria incloure tants i tants de participants que contribuïren, com els que més, a convertir la rua en una desfilada incomparable.

Qui els comptà diu que hi havia 852 persones, gairebé un centenar menys que l'any anterior. Minven les desfresses individuals, s'engrossen les comparses. El vestuari, la música i el color guanyen de cada any. Un espectacle de primera.

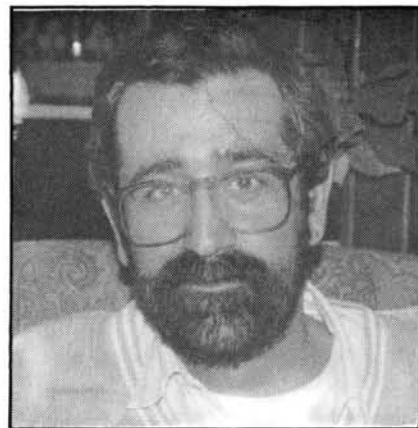
A l'hora de la crònica hem de fer una menció especialíssima al visitant habitual que cada any compareix, fidel a la cita, des d'Holanda. L'enhora bona que li donam des d'aquí és perquè creim que simbolitza a la perfecció aquesta currolla que tants d'artanencs comparteixen en aquesta festa i a la qual ell s'esforça, amb plaer, a participar cada any.

**Molts d'anys a tots
i salut per tornar-hi.**

Protagonista directe dels inicis de TV3 Vicenç Villatoro, periodista i escriptor

Escriu una novel·la ambientada a Artà

Els artanencs poden recordar Vicenç Villatoro perquè en el programa que fa uns anys presentava a TV3, *Trossos*, es va emetre un reportatge sobre les festes d'hivern a Mallorca on la de Sant Antoni a Artà va tenir una certa importància. Recordaran aquelles imatges bellíssimes de la cavalcada, passada per aigua, del ball dels dimonis, del cant de S'Argument, dels dimonis sense careta... Vicenç Villatoro era el director d'aquell programa. Des de principis de gener resideix a Artà i pensa quedar-s'hi fins al mes de juny. Visitant assidu de les biblioteques d'Artà, allà el

Bellpuig.- Quin és el motiu d'haver vingut a viure a Artà?

Vicenç Villatoro.- Des de mitjan any passat vaig començar a tenir una sensació de saturació, perquè la meua feina als mitjans de comunicació s'estava estenent massa i vaig pensar que corria el risc de cremar-hi un poc la meua presència, per excés. Calia renovar-se i semblava que l'apartament físic em permetria també dur a terme alguns projectes literaris que mai no tens temps de fer si no t'hi dediques plenament. Per això vaig decidir de prendre'm mig any, en principi, per centrar-lo en la creació literària, concretament d'una novel·la. Jo no ho podia fer sense una mena d'apartament físic i el projecte literari que tenia ajornat requeria un paisatge illenc. Jo sempre he cregut en la riquesa literària d'una illa, de qualsevol illa; aleshores vaig pensar que Mallorca em permetria això, fins i tot amb la qüestió idiomàtica, prop de de casa però allunyat. A través de Manuel de Solà Morales vaig tenir l'ocasió d'Artà i m'hi vaig traslladar.

B.- I com vos hi heu trobat a Artà?

VV.- Jo n'havia passat i recordava un aspecte que tot d'una em va interessar: el paisatge. Estar sis mesos tot sol no pot ser en un paisatge hostil o tancat, sinó un lloc que faci de bon estar-hi, amb horitzó, i mar... Ara que fa un mes que hi sóc

ja no tenc cap dubte i sé que és el lloc que necessitava.

B.- Aleshores vos hi sentiu bé a Artà?

VV.- Sí, sí... tenc dues classes de vincles. Per una part, com a habitant. M'hi sent bé, ja sé on anar a comprar el pa, a on anar a dinar, les biblioteques, fins i tot conec gent... i m'hi sento bé. Per altra part hi ha els vincles literaris: el paisatge de la novel·la ja és el paisatge d'Artà de manera que si me n'anés ja no m'aniria bé perquè la casa on passa l'acció és una casa que pot ser la suma d'unes quatre o cinc cases d'aquí, els carrers són els d'aquí i fins i tot les descripcions són les d'aquí. No sortirà el nom d'Artà, perquè la novel·la ocorre en un lloc irrecognoscible, que és Mallorca sense que s'anomeni Mallorca, i també és Menorca... però jo sé que és Artà i quina és cada plaça o cada carrer...

B.- Hi ha qualche cosa, qualche aspecte d'Artà, que vos hagi cridat l'atenció de manera especial?

VV.- Em feia por d'anar a un poble d'una mida com aquesta, la sensació de ser un cos estrany, perquè això pot provocar una reacció de curiositat, de xaferderia, de què fa aquest tio aquí, qui és... que a vegades arriba a ser pressionadora. Fins i tot m'advertiren que em podria passar que em demanessin si era el germà del metge perquè expliqués qui era jo i què feia. No m'ha passat res d'això, jo no

m'he sentit gens estrany aquí. També el paisatge d'Artà cap a mar em sembla dels més bells que he vist. Passar el coll de Morell i descobrir aquell paisatge, em sembla formidable. O l'ermita de Betlem, on ja hi he anat tres vegades, el canvi de vessant... i mirar a una part i a l'altra, allò és extraordinari... és un com una maqueta del món, endreçada. Costa i Llobera ja deia de les illes gregues que mallorquinejaven, però no per la costa nord, sinó per la d'Artà i Capdepera. És curiós perquè el dia abans de llegir això jo havia escrit a la meua novel·la que un capellà, pujant cap a la talaia Moreia deia "aquí només hi falta el temple de Súnion" i la veritat és que sí, que hi escau.

B.- Ens podríeu parlar de la vostra feina...

VV.- La feina a TV3 ha estat al centre de la meua activitat durant cinc anys, els anys de fundació i d'inventar coses. Molt apassionant, molt. Recordo els inicis de *Trossos* en què ens ho havíem d'inventar tot. Jo em sento dues coses diferents a la vegada: una és periodista i l'altra escriptor de creació, en qualsevol camp. Jo vaig començar de periodista als desset anys i he passat per tots els camps, des dels més gratificants als més rutinaris. TV3 em semblava la culminació; però com que també em dedicava a escriure i havia

GERALD VINCENT

escola d'idiomes
NINS I ADULTS

* ANGLÉS, FRANCES, ALEMANY
* RECUPERACIÓ I REFORÇ D'EGB, BUP I COU
* ANGLÉS A ANGLATERRA

(CURSETS ESPECIALS D'ESTIU)

POMPAS FUNEBRES ARTANENSES

Ada. Ferrocarril, 33 - ARTA

Para avisos y preavisos: Tel. 56 30 96 56 39 34

NOCTURNOS Y FESTIVOS

guanyat algun premi, m'assignaren la informació cultural, i així va néixer **Trossos**; però va arribar un moment en què ja em sentia ofegat pel límit cultural: també m'interessaven altres coses, i així vaig plantejar **Crònica Tres**, com una ampliació de temes, més obert. Va ser una experiència extraordinària pels personatges que hi entrevistàrem: Lech Walessa, clandestí, a la mateixa setmana del referèndum, la filla d'Allende a Xile en el moment en què saltava el Pinochet, amb el llaçer Arafat, amb Mario Soares, Julio Iglesias, Sting,... TV3 tenia ambició de ser una televisió de primera línia i ens donava camp per fer. TV3 ha estat útil per a la llengua, per a la mateixa televisió, pel concepte de país... per obrir finestres al món: ens interessava tot i explicar-ho en català. Amb idea de país: ja des d'un principi es va pensar que no era qüestió de fer discursos nacionalitzadors, sinó nacionals. La imatge que TV3 ha donat del país i del món pens que ha estat molt interessant... i jo estic molt content d'haver contribuït a fer-ho.

B.- Vós coneixeu bé el món de la cultura catalana, creis que hi ha un perill de reduir-la a la cultura de Catalunya?

VV.- En la percepció del consumidor de cultura a Catalunya no hi ha aquest perill, ningú no pensa d'un escriptor mallorquí que hagi guanyat un premi a veure què hi fa aquí. Tothom ho troba natural. Si demanes quin és el millor escriptor català del moment, algú et dirà que és en Miquel A. Riera. Jo crec que la naturalitat en aquest camp és absoluta. Hi ha altres camps que pot ser una mica diferent, per exemple els panorames polítics, que són enormement diversos: el ciutadà de Catalunya no coneix cap polític d'aquí, ni un, i

quan intentes fer informació cultural, per exemple des de **El Temps**, que és de València, no tens cap problema per saber què interessa a tothom, però les pàgines d'informació política de València fàcilment m'interessaven menys que les catalanes. En aquest terreny és molt complicat trobar un consens. I en altres també. La solució menys dolenta és la d'establir quotes, que és una solució antiinformativa perquè el que és noticable és allò que pot interessar gran nombre de gent. El fet real és que Barcelona és el cap d'un país macrocefàlic i la informació s'hi produeix en més gran mesura.

B.- S'ha retret a TV3 que només usa un registre lingüístic, el barceloní...

VV.- Una televisió normal s'ha de preocupar sobretot de capacitat professional. Si surt una bona fornada de Lleida i a més tenen aquell accent, aleshores millor, però si de tots els aptes per fer tal programa no n'hi ha cap d'un lloc determinat, què hi farem? doncs, resignació. És possible que s'hagin d'establir mecanismes correctors per allò que som un país que encara no ha assolit tota la normalitat... TVE no es preocupa de si hi ha una quota d'andalús... No està problematitzat, això. Per exemple, la Margalida Solivellas, a més de fer-ho bé com a

periodista té una veu molt radiofònica, i miri...

B.- I en les polítiques lingüístiques, o d'ensenyament, que sembla que si no idèntiques, sí que haurien de ser ben coordinades, i no...

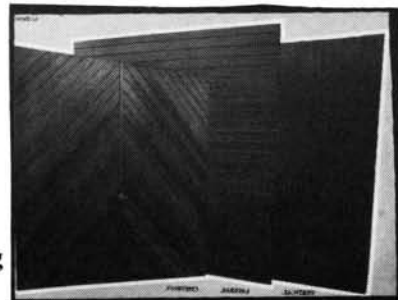
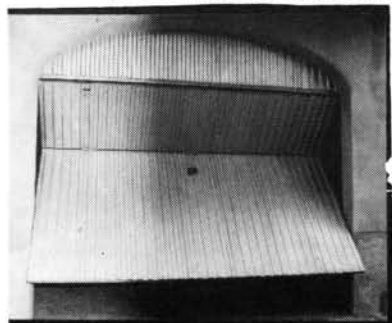
VV.- En això crec que s'han comès pecats des del Principat, d'aïllacionisme exagerats. Jo entenc que des del Principat hi hagi hagut actituds de dir "no intervenguem més que ens diran intervencionistes i provocarem una efecte de refús"; però em sembla que els problemes lingüístics són gairebé inversos. A Terrassa, que és on visc i on hi ha una taxa altíssima d'immigració, el problema és de coneixement de la llengua. Aquí no crec que hi sigui, però sí que n'hi deu haver un que allà no hi és, que és de prestigi de la llengua. A Terrassa ningú no dubta que el català és apte per a qualsevol funció, la sabran o no la sabran però per als qui no la saben aprendre'l és una qüestió de prestigi, saben que si l'aprenen tenen més oportunitats, el català és socialment prestigiós. En aquest aspecte TV3 ha fet una bona feina: en català es pot parlar del Barça i del problema del Líban. Aquí et sobta, perquè només tens dret a la sorpresa, veure com és de fàcil que mallorquins passin a parlar en castellà...

MONTAJES SERVERA

PUERTAS BASCULANTES, AUTOMATICAS Y CON MANDO A DISTANCIA

MACHIMBRADO DE NORTE Y TEKA
CHAPA PEGASO
PINTADAS CON
DIFERENTES COLORES
SE LAS MONTAMOS
EN CUATRO HORAS

Kombi

Clasig

C/ Pep Not, 59 tel. 83 61 31 - Artà

Comparacions

Ara que hi ha tot això del Golf, amics dels que no tinc sospites de fonamentalisme ideològic excessiu, m'han sortit amb un frase que em preocupa: "Al cap i a la fi, Saddam Hussein i Bush són ben iguals, són el mateix". No volen dir, tan sols, que tinguin el mateix grau de responsabilitat en la guerra -en això tampoc no hi estaria d'acord-, sinó que no hi ha cap motiu polític o moral per escollir, ni que sigui com a mal menor, entre el carnisser del Kurdistan i el president elegit d'un país democràtic. Aquesta frase preocupant enllaça amb algunes sentides moltes vegades abans de la guerra del Golf, dirigides en aquell cas concretament contra Israel i que deien: "No sé de què us queixeu els simpatitzants d'Israel, si al cap i a la fi els jueus fans als palestins el mateix que els nazis van fer als jueus". I aquesta comparació, com l'anterior, em preocupa no tan sols perquè em sembla falsa i injusta, sinó perquè comporta un desenfocament dels temes, una confusió de fons.

A aquests amics, portadors de les frases preocupants, els he intentat convèncer a través d'una metàfora arriscada. Els he dit: això que defenseu vosaltres es podria resumir en la frase "Com que jo estic a favor dels drets humans i de la vida humana, condemno igual a Bush que a Saddam, a Israel que a Hitler". I aquesta frase vostra seria equivalent -i ara ve la metàfora- a dir "com que a mi no m'agraden els esports que es juguen amb les mans, estic en contra del futbol i del bàsquet". ¿Del futbol també? Sí, perquè de tant en tant els jugadors toquen la pilota amb les mans i el porter la pot agafar amb les mans dins de l'àrea. ¿Oi que no és igual, una cosa que l'altra? ¿Oi que no és igual -si estàs en contra dels esports on es juga amb les mans- un esport en el qual això sigui excepcional, on quan ho fas et piten falta i on l'ús de les mans queda reglamen-

tat a casos defensius extrems com és el del porter, que un esport com el bàsquet on tocar la pilota amb les mans és la regla, el que s'ha de fer, el que correspon, el que està acceptat i generalitzat? Doncs igualment, és cert que en els països democràtics, a Israel, al que representa Bush, es fan coses contra els drets humans i la vida. Però són coses, per dir-ho així, contra les regles del seu joc, excepcionals. Correspondrien en la metàfora al cas del futbol: només es poden fer en casos excepcionals i si et veu l'àrbitre et pita falta. Però és que en el règim de Saddam Hussein, com en el règim de Hitler, la violació dels drets humans no era l'excepció sinó la regla; no la vulneració de la llei, sinó el compliment de la llei, no la contradicció de fer el que es diu que no s'ha de fer sinó el contrari. En la metàfora, seria el bàsquet: si la toques amb les mans l'àrbitre no et pita falta perquè és l'àrbitre el que està allà per fer que juguis amb les mans.

Ja sé que l'exemple és estrafolari, però em sembla gràfic. I no crec que això sigui donar carta blanca a les democràcies per fer el que vulguin, perquè són sempre a la banda dels bons. Em sembla que l'esperit crític, democràtic, progressista, ha de denunciar les violacions dels drets humans allà on es produeixen i fregar per la cara de les democràcies les contradiccions entre els seus valors i les seves actuacions. Però encara més ha de condemnar sense cap mena d'ombra els règims on la violació dels drets humans és la llei, la ideologia, la base del poder de l'Estat, la seva constitució. I que hem de saber distingir entre una cosa i l'altra per tal que la nostra condemna sigui coherent.

Vicenç Villatoro

CONSULTORI MEDIC

Dr. Enric Mas
Dr. Miquel Mestre

Carrer Ciutat, 39 Tel. 83 62 37
07570 - Artà

AMPLIA ELS SEUS SERVEIS

A més dels habituals d'assistència (Medicina general, Cirurgia, Electrocardiografia, Dietètica, Reumatologia i Rehabilitació), comptam cada dimarts amb el

servei de GINECOLOGIA
a càrrec del Dr. Arturo Gil Bretones
(hores convingudes)

i cada dimecres amb sessions de
GIMNASTICA CORRECTIVA

PRIVATS i A.S.I.S.A.

notícies breus

TROBADA DE COMUNITAT. Avui dissabte dia 16 hi ha trobada de comunitat a les 17'30 al Centre de catequesi (Centre social). A les 17'30 hi ha missa de comunitat.

QUARESMA. Amb la celebració del dimecres de cendra - dimecres passat - i amb la trobada de comunitat de dissabte dia 16 començam la marxa de 40 dies cap a la Pasqua, cap a la vida. El nostre lema d'enguany és: **QUARESMA: ÉS DÉU QUE ENS TRANSFORMA. QUARESMA, UN CAMI CAP A LA VIDA**

CURSET PRE-MATRIMONIAL. Dilluns dia 18, a les 9 del vespre comencen les trobades adreçades als qui volen preparar el matrimoni. És el tercer i últim curset d'aquest any 1990-91.

PRIMERA COMUNIO. Els pares dels infants que enguany han de combregar, tendrem una trobada el dimarts dia 26 de febrer, a les 20'30 al Centre Social.

SANTA LLUCIA. Des del divendres dia 1 vespre fins al diumenge dia 3 horabaixa, dos grups diferents d'artanencs eren a Santa Llúcia. Uns feient els exercicis espirituals (11 participants); els altres seguien un curs de formació d'agents de pastoral juvenil (5 participants).

COMUNA. La setmana que va del 3 al 10 de febrer s'ha duit a terme convivència amb què comença el catècumenat juvenil (comuna). Del 25 de febrer al 3 de març es farà la segona tongada. Tots plegats els participants són una vintena.

COM CONSTRUIR LA PAU?

Tots desitjam la pau. Però no la pau dels cementeris. Una altra pau. No sabem gaire bé com definir-la, però desitjam i demanam la pau.

I sobre tot, no sabem ben bé com aconseguir-la. Potser el camí per arribar-hi és el de Francesc d'Assís o Martin Luter king, el camí del cor transparent i la no violència activa...? O potser el camí que duu a la pau veritable és el dels defensors del Dret i dels qui pensen en una correcta regulació de la convivència...?

Una cosa és certa: no sabem què podem fer per la pau en el Golf Pèrsic avui. Sabem que el nostre país hi participa. És un recolzament logístic, diuen llevant-li importància els nostres governanats... Què podem fer nosaltres des d'aquí?

Indignats i impotents ens feim sovint una pregunta: perquè gastar tant en armament? Perquè no gastar en qualitat de vida? Tanmateix aquesta pregunta no té una resposta que estigui al nostre abast, pensam. Són els Estats que en tenen la culpa? És la consciència col·lectiva que encara no ha madurat suficientment?

Sabem que la pau no és únicament l'absència de guerra. Ara per ara ja ens conformariem que els avions deixassin de tirar bombes i que els soldats tornassin als quarters. Però això tot sol no és la pau: ho intuïm. Ho sabem.

La pau s'aconsegueix únicament si arrela la justícia. I aquí sí que hi som tots. Avui la pau que de-

manam es fonamenta en una consciència nova que tots els homes i tots els pobles som un sol. Conèixer la diferència dels pobles i de les cultures i estimar aquesta riquesa ens ha duit a una renovada necessitat de recobrar la unitat de tots. Res del que passa a un altre m'és indiferent. I si això és de per sí una nova manera de veure'ns a nosaltres mateixos, els creients sabem que aquesta unitat de tots els homes té fonaments prou fondos perquè ens empenyguin avui a ser constructors de pau. Què som nosaltres si no fills de Déu? I que és l'Església sinó aquell signe de la unitat de tots els homes?

Pensar en la pau que hem de construir entre tots em fa pensar a mí tot d'una en el nostre treball concret i en la nostra convivència, en les tasques que duim entre mans: una família, una escola, un carrer, un lloc de treball, un Poble, l'Església. Tenim entre mans unes possibilitats insospitades de treballar i construir la pau i la participació de tots en la vida col·lectiva. La millor preparació de la pau que està al nostre abast és aquesta tasca concreta de fer una convivència de qualitat entre tots.

I els creients aportar-hi humilment, però en tota veritat, la nostra profunda experiència que la pau i la unitat són més fortes i més clares com més sencera i confiada és la nostra obertura a Déu.

Francesc Munar

INSTAL·LACIONS

m. mascaró

Avinguda Costa i Llobera, 34-B
tel. 83 67 10
ARTA (Mallorca)

Jardineria, Disseny,
Manteniment i
Venda de Plantes

Joan Llabata Morey

Plaça Conqueridor, 8
Tel. 83 52 44

07570 ARTA
(Mallorca)

FENT CAMI CAP A XAUXA

Com recordareu, en Miquel Ramon Campins va estar sis anys a Artà, al convent dels franciscans. El darrer any i mig va ser vicari de la parròquia. L'estiu de 1989 va anar a missions, al Perú. Ara, aprofitant la seva estada de vacances a Mallorca, hem tingut l'oportunitat d'entrevistar-lo perquè ens expliqui la seva experiència.

Miquel Ramon Campins

- Ens podries explicar per què anares al Perú?

- Vaig partir l'agost del 89. Em demanaren si estava disposat a anar a missions i vaig dir que sí. Per problemes familiars no vaig poder anar-hi la primera vegada que m'ho proposaren. Una vegada solventats aquests problemes, quan el Provincial m'ho va tornar demanar, vaig acceptar. M'enviaren doncs a la diòcesi de Huamachuco, que els franciscans tenen al seu càrrec.

- Per quina raó vos envien tan enfora?

- Per manca de preveres. Aquí es parla de si un capellà podrà dur dos o tres pobles i allà jo en tenc sixty, que són quatre districtes del Perú. Són pobles un poc més petits que els d'aquí, entre 1500 i 500 habitants; el terreny és molt muntanyós i les carreteres dolentes. La d'Aubarca d'aquí seria de les millors de per allà.

- Com t'organitzes per poder dur tots aquests pobles?

- Cada poble té els seus catequistes: són ells que s'encareguen de la part religiosa. Són també promotors socials, de centres de promoció familiar. Nosaltres ensenyam, formam i animam els catequistes, i tres o quatre pics a l'any visitam tots els pobles, animant la comunitat, celebrant l'Eucaristia, i també administram els sacraments (Baptisme, Matrimoni, Confessió).

- Explica'ns com és la gent, els costums, la teva tasca...?

- Allò és un món totalment distint del d'aquí. Per començar estam molt amunt. La meua parròquia està entre 1500 i 4.200 m., i per anar d'un poblet a l'altre ho he de fer amb la mula. Dels sixty poblets, tan sols en puc visitar en cotxe una dotzena. És un terreny molt muntanyós. Hi ha pobles que estan a mitja hora de camí, però altres estan a dos dies. Quan arrib al poblet, els catequistes m'esperen, reuneixen la gent, feim la celebració, em tenen els baptismes preparats, les parelles que es volen casar, etc.

- On és la teua residència?

- La meua residència és Sartimbamba, que és la capital d'un dels quatre districtes i té uns 3.000 habitants.

- Per quin temps surts a visitar aquests poblets?

- Normalment me'n vaig per 12 ò 14 dies de visita.

- Com són les condicions de vida d'aquests pobles?

- La vida és molt austera. A Sartimbamba, encara que no hi hagi llum, he aconseguit fer un bany amb dutxa. En els poblets no hi ha les més mínimes condicions de vida. Només tenim una ràdio amb piles que ens permet estar un poc informats del que passa per Espanya. Sé, per exemple, quan el Mallorca guanya.

- Com són les condicions climàtiques i geogràfiques?

- El clima és el mateix tot l'any. Davora el riu Marañon a 1.500 m. hi fa calor; a 2.500 m. és primavera i a partir de 3.000 és l'hivern.

- Des del punt de vista religiós com és la gent d'allà?

- La gent en general és molt ignorant, molt senzilla. Crec que dins ells són nobles, però per exemple, en aquests països sub-desenvolupats les coses van a la seva manera. Hi ha tres virtuts: no fer molta feina, agafar el que poden si no els mires i dir mentides. Això ho duen dins ells des de sempre, però de fet són bona gent. Això és molt difícil d'entendre pel qui no els coneix.

Per altra part, són capaços de caminar tres hores per venir a Missa.

Cal destacar que els costa molt raonar, entendre les coses que els dius i retenir-les.

Quant a la seva religiositat, no podem oblidar que varen ser cristianitzats a la força pels espanyols i han mesclat les supersticions de la seva religió arcaica amb la fe cristiana.

Per a ells, el que té més importància són les expressions de fe com: processons, l'endavallament, etc.; A pesar de tot, tenen una confiança i una fe en Déu molt profunda. Per exemple, vénen a confessar-se per un mal de cap, enlloc de confessar-se dels pecats. La nostra missió és donar a entendre què és el cristianisme, que siguin capaços de raonar-ho, donar-los una moral cristiana i, d'aquesta manera, anar superant les supersticions.

- Quina és la tasca dels catequistes?

- Són els qui duen la parròquia. Cada diumenge fan la celebració de la Paraula (sense Eucaristia) i preparen les parelles que s'han de casar i els paes dels nins que s'han de batiar.

- Has parlat de centres de promoció familiar, què és això?

- Són uns centres que s'han creat per

ajudar el seu progrés humà, de cara al treball en el camp, el treball artesà, l'higiene. També en quant a medicines i alfabetització.

- Des del punt de vista econòmic, quina és la teua situació?

- De part de la comunitat no es recapta quasi res. Només em donen menjar i posada quan vaig de visita. On visc, a Sartimbamba, tenc l'ajuda de caritas que m'envia farina, oli, etc. que canviem amb aliments d'allà. Per mantenir el cotxe, canviar de mula, guarniments, etc he rebut un donatiu d'Artà (parròquia i convent) de 1.000 dolars. Les comunitats franciscanes també s'han compromès a enviar doblers a les missions. Així i tot, el que ens arriba és poca cosa.

- Quants religiosos franciscans de Mallorca sou allà?

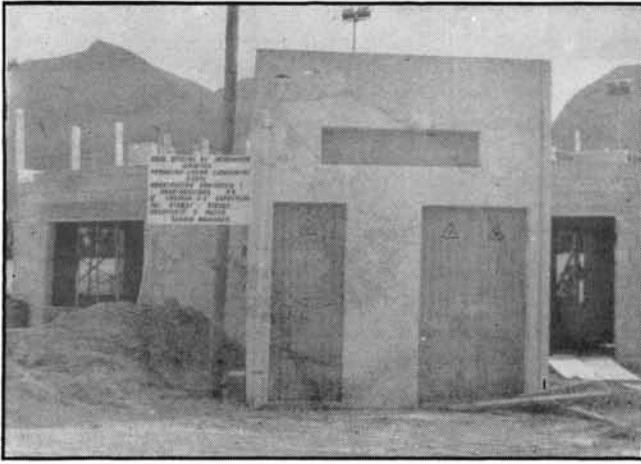
- Som sis. 3 a Huamachuco, 2 a Lima i jo a Sartimbamba.

- Per acabar, quina és la teua valoració de l'estada a Perú?

- Jo estic content d'haver-hi anat. Al principi és un poc dur, perquè no entens la mentalitat i la manera de ser d'aquella gent, però com més va més els entens, més els coneixes i aprens a fer-te entendre millor i ajudar-los. Per tant, és una experiència molt bona i enriquidora.

He de dir que hi ha molta feina a fer, ja que és una gent molt necessitada de coses bàsiques, he d'insistir molt en la part humana -que eduquin els fills, que es rentin, que procurin tenir una casa digna, recordar-los que han de fer les paus enlloc de barallar-se, que es vacuin, etc. La tasca del capellà, com veis, no només és una tasca pastoral, sinó que també has de fer de mestre, d'assistent social, etc.

Donam les gràcies al P. Miquel Ramon per haver-nos contat la seva experiència i des d'aquí el volem encoratjar en aquesta tasca missionera que encara li resta. Molta sort.

COMENÇAREN LES OBRES DEL LOCAL MUNICIPAL.

La setmana passada començaren les obres del local municipal, a la plaça de Sa Bassa d'En Fessol, just al costat del transformador, unes obres que du a terme l'empresa Danus Riera S.L. i que foren adjudicades per 10.850.000 pts. Està previst que el nou edifici quedi enllestit el proper 30 d'abril.

Com se sap, els baixos de l'immoble es destinaran de forma provisional a magatzem convertible amb el temps en club per a la Tercera Edat; aquesta entitat de moment ocuparà una sala del primer pis, en el que també hi haurà la Biblioteca. Les oficines municipals seran instal·lades als baixos del mateix edifici.

Per altra banda, una vegada aprovat el pla d'embelliment per a la urbanització Montferrutx, és firmà el conveni amb la Conselleria de Turisme i prest començaran també les obres, encara que aquestes s'han de coordinar amb les de la xerxa d'aigües residuals i potable. De moment a la primera fase, s'anivellaran els carrers, es construiran les voravies i es faran les sèquies per a l'enllumenat públic, deixant els farols a punt de posar. Està previst realitzar a la mateixa zona a l'hivern de l'any que ve les obres de canalització d'aigua i clavagueram i per a l'hivern del 93 l'acabat de l'asfalt i mobiliari públic.

PROXIMA INSTAL·LACIO DE LA XERXA D'AIGUES

Segons informacions de l'Ajuntament, prest començaran les obres per a la canalització de l'aigua potable i les residuals. En aquests moments l'empresa pública IBASA (Institut Balear de Sanejament) està realitzant un estudi de les possibles zones on instal·lar la depuradora. Se sap que un dels llocs en estudi és entre la carretera de Ca los Camps i la de Betlem, més o manco entre s'Estret i Can Femenies.

Segons IBASA aquest és dels llocs més idonis perquè amb un bombeig relativament fàcil es podrien fer arribar les aigües residuals fins a la depuradora.

* * *

GRAN NOMBRE DE SERVEIS A LA BIBLIOTECA

La biblioteca local durant el passat any 1990 ha desenvolupat una gran activitat si miram el nombre de consultes que s'han registrat i els llibres que s'han llegit. Així ho confirma l'encarregat de la biblioteca, Joan Martí Munar el qual ens ha facilitat una relació dels serveis prestats per la biblioteca que actualment es troba als locals del Centre Cultural.

S'han consultat un total de 1733 llibres; d'aquestes consultes 351 s'han realitzat a domicilis particulars. Les obres més consultades han estat les infantils seguides de les d'interès general. El número total de lectors ha estat de 1450; D'ells, 682 són menors de 14 anys i la resta d'aquesta edat en amunt. Tenint en compte la població de la Colònia, l'índex de consultes fetes es pot considerar molt elevat sobre tot pel que fa als al.lots en edat escolar que són els que més freqüenten la biblioteca.

TEATRE MUNICIPAL DE MANACOR

FEBRER

Divendres 15	21'30 h.
Dissabte 16	18 i 21'30 h.
Diumenge 17	18 i 21'30 h.
Dilluns 18	21'30 h.
Dimarts 19	21'30 h.
Dimecres 20	21'30 h.

XESC FORTEZA

PRESENTA
LA SEVA COMÈDIA

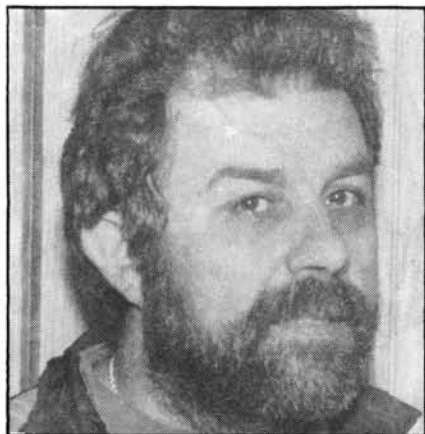
UNA DE LLADRES I SERENOS

AMB L'ACTUACIÓ DE
PAQUITA BOVER
MARIA ZANOQUERA
JOAN BIBILONI
JOAN M.ª MELIS

PRIMERA ACTRIU
MARGALUZ

VENDA ANTICIPADA D'ENTRADES
A LA TAQUILLA DEL TEATRE

ONOMASTICA

De nom li posaren Bartomeu i per cognoms Ginard i Flaquer, per la gràcia de Déu i a la bona memòria del savi baró observant el pare Julià Ginard, nadiu de la vila de Campos i veí de l'altra Barriada des del 30 d'abril de 1.661.

Si no anam a la biorxa, va néixer el 30 de gener de 1.948, dia per dia, però vint anys abans que el príncep Felipe d'Astúries.

Dels quatre àlies disponibles, Corona, Filmorat, Mangol i Niu el sal·passer popular preferí el suggestiu de Corona. Res tan escaient i que colli tan exacte amb el càrrec d'engospamilles municipal, perquè la corona la porta sempre sobre la testa política, malgrat algunes vegades hagi de fer el mangol i el niu fora de casa i passar-les sovint de filimorat.

De Flaquer no té res de flac perquè d'onsevilla treu forces de flaqueza, com diu l'inclit Joan Alcover en els poemes bíblics: "A la humana flaqueza se rendeix". I com deia l'amo en Pere de Son Garrover, per molt que diguin, que no acabin sa diguera.

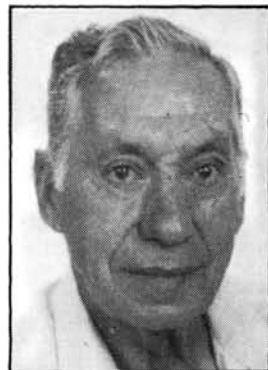
RACO DEL POETA

DEL VIURE, EL RIURE

"A Toni Ginard Butler argumentaire d'arguments i guia torquimany de gents des glosats menestraler".

De plorar ja n'estic fart
no vaig de més batculades,
ses engronyes he enllegades
perquè aquell no's es meu art.
Pensant i tornant pensar,
i daça pensa que pensa,
mai jo tiraré sa llença
a un peix tan mal d'escar.
Mal d'altres rialles són,
vaja cosa tan sabuda;
sa vostra lletra menuda
és sa més guapa del món.
Vos demostrau condicions
amb so fer rimar paraules,
glosador de tantes taules
es sastres no en fan cançons.
Per anar de rodolons
bastà bé una batculada;
ses aigos de Font Celada
que les beguin es taurons.
Reverendíssim revetller,
fill de Joan primer d'Espanya!
per glosar teniu gran manya,
tanta que mon cor s'afanya
en saludar-vos, don Butler.

Pere Vicens Alzamora.

In memoriam

El dia 23 de gener va ser una data tràgica per a mestre Miquel Caldentey Gil, Garbeta. Mentre sortia de la cantonada de can Joan Genovard, Càndil, per creuar l'avinguda d'en Costa i Llobera, i ja estant en ple vial, un furgó procedent de Capdepera topà amb el seu vehicle. L'impacte fou greu, tant que el passat dia 6 de febrer moria a Son Dureta abrigat amb la túnica del Senyor.

Va néixer a Artà el dia 17 d'octubre de 1914. Va ser un home discret, coherent i cricany de paraules. Paradoxalment, el seu caràcter exterior no flocava amb la riquesa espiritual que son cor atresorava. Semblant idiosincràsia personal, però, l'abocà a una conducta comportívola i suau. Com a bon Garbeta, portava la música dins les venes, i sentia un afecte especial per a en Carlos Gardel. De jovenell, una tarda passejava pel Molinet; aleshores atacà el "Mano a mano" gardelià. Quan l'hagué acabat de cantar, una parella de la guàrdia civil sortí de darrere una albera de Son Company i l'obligà a fer un bis del clàssic tango. No obstant això, gairebé ningú no té l'honor d'haver-l'hi pogut sentir.

Si per poder entrar al cel Déu té en compte les obres terrenals, és ben segur que mestre Miquel ja disposa del seu lloc dins la Divina Morada. Expressam el nostre condol a la seva esposa Maria Lliteras, fills Miquel i Isabel, nora Isabel i gendre Pere, néts, germans i cunyats.

D.E.P.

MEDICA ARTA

Avgda. Costa i Llobera, 3 (al costat d'Optica Artà)

CENTRE DE RECONeixEMENT PER A CARNETS DE CONDUIR I PERMIS D'ARMES

Horari: Dimarts i Dijous, de 17 a 20 hrs. Dissabtes, de 10 a 13 hrs.

Dr. BARTOMEU BARCELO. Medicina General

(ASISA, IMECO, SANITAS,...)

Horari: Cada dia, llevat de dissabtes i festius, de 18 a 20 hrs.

CURIOSITATS D'ANTANY

En la proximitat de la passada rua, creim oportú comentar l'article onzè del capítol tercer de les ordenances municipals de 1867.

Resulta força curiós i sorprenent comprovar que a tot temps couen faves si l'olla té foc i pren el bull.

Actualment, i sempre per part de les persones majors, són a boca de carrer les opinions trobades en contra dels fets esburbats i botilencs del jovent. Per això és molt fàcil escoltar comentaris que en res no afavoreixen els actes dels qui a penes canegen l'edat fronterera dels 25 anys. Sembla que el manyuclat "quan jo era jove, aquesta dolentia actual no passava, perquè si no servaves es llum, anaves a colgar patenes a penita".

Doncs bé. Prou. Ni tant ni pant. En llevarem la meitat del tros que queda i encara sobrarà mànec. Tampoc no desitjam erigir-nos en advocats de la juvenalla. Aquesta ens mancava, Joana Maria!. El que volem constatar és que a qualsevol època les reaccions humanes de sempre han estat un calc de les actuals. L'únic que ha canviat són els mitjans econòmics i el progrés tecnològic. Per comprovar-ho desglosarem l'article citat a la capçalera del present solt.

"Es suspèn donar broma (ni nyeula ni nyeulons, llavors qui pagava el soi eren les mares de bergantes físicament mal forjades). Es prohibeix l'ús de vestir les mudades dels ministres de la religió i també els de les ordes religioses, els uniformes de tota l'escala jeràrquica, civil i militar, l'ostentació de creus i condecoracions de l'Estat i de qualsevol altra insígnia. Les persones desfressades a més de no poder portar armes ni esperons (espuelas), no empraran altra mudada que la corresponent al propi sexe".

Pel que veim, avui anam desfressats de cap a cap d'any. Redeuicentes gotes de guix, si els algutzirs del segle passat fessin

una ronda per devers la Duaia. Una de dues: o bé llevarien carn o bé afegirien roba.

A quins berres venia tal disposició municipal? Senzillament perquè se'n feien per aturar el golf de Carrossa, com per exemple el cas que passà a aquella dona embarassada de set mesos i que patia de defectes urològics a la qual, un veïnat de closca capgirada, fent el desintès li posà quatre flòbies de sossa dins el bací. A l'hora de buidar la bufeta, aquella malhaurada doneta, per un pèl d'aranya no colà la vida davant aquell brollador de sabonera.

Fullejant, fullejant, ens topam amb prohibicions tan originals com puguin ésser l'arradicament de les picarolades festives en to befós i adreçades als viudos que es casaven amb una senyora quasi a punt d'entrar al cel. Fogueres, petards i, per sobre l'endemesa prohibidora, emprar armes de foc dins el casc urbà que no fos des de la distància de cin-cents vares (1.253,857 metres, segons els càlculs dels científics i que corresponen a B.O.P. de 17 de juny de 1.871), a partir de les darreres cases del poble, sota multa d'un a dos escuts. L'escut de plata equivalia a deu reals, o sien quinze sous.

També la cosa més freqüent del món era la tinença d'arma blanca. Les autoritats s'hagueren d'estrènyer la vergonya i dictar un sever decret en contra del costum de portar guinavets de fulla calada, navalles de molla, bastons i pals d'espasi, xuixos punxuts, punyals i consemblants espècies del ram. La contravenció estava penada amb un escut, i al qui no pagava en metàl·lic, li daven dos dies de brou foscós als baixos de la Sala. La camisa de força no entrava dins les pretensions de les armes. Igualment era carn de força el joc de billar després de la queda, ja que els casinos i tavernes, tot i haver sonat l'última campanada havien de rodar clau. Així, a les set de la nit cadascú a caseva i els moixos a la teulada.

LES PILES, UNS APARELLS PERILLOsos

Tots coneixem els avantatges d'aquests aparells capaços de donar vida a milers de coses amb les quals convivim diàriament. Però malgrat que coneguem els beneficis, són molts els que desconeixen els inconvenients que produeix aquesta energia "enllaunada".

Hi ha piles que contenen mercuri i cadmi dins el seu brillant i atractiu envàs. Són dos metalls contaminants del medi natural que poden convertir-se en perillosos tòxics per a la salut humana. És clar que durant el seu ús no presenten problemes, ja que en condicions normals les piles són hermètiques. Però quan les tiram als fems la cosa canvia: el seu envàs acabarà per obrir-se, i deixarà escapar el seu contingut.

Si són piles que contenen mercuri i cadmi, això s'ha d'evitar que passi, perquè quan plou sobre els fems, l'aigua arrossega els productes tòxics i els filtra als aquífers subterranis o els transporta fins als torrents i d'allà fins a la mar. Dins la mar, amb aigua, el mercuri es transforma en un compost veritablement perillós, el metilmercuri. Aquest passa a incorporar-se a la cadena alimentària marina i acaba arribant als teixits dels peixos, que assimilen dins els seus cossos quantitats de verí cada vegada més grosses. Així quan arriben al nostre plat, tenen una concentració mercurial molt poc recomanable per la nostra salut.

Alguns tipus de piles que es troben són:

Piles botó. Són realment perilloses ja que tenen molt de mercuri. Una d'aquestes piles pot contaminar 600.000 litres d'aigua. Una quantitat major que la que beu una família de 4 membres durant tota la seva vida!!!

Piles alcalines. Ofereixen duració i potència, però a costa d'utilitzar mercuri. Poden contaminar gran quantitat d'aigua. Aquestes piles han d'anar a uns femers especials on es pugui controlar la seva eliminació.

Piles acumuladors de níquel i cadmi. Són menys freqüents. Tenen

la característica que una vegada gastades poden tornar-se a carregar.

Piles salines. Tenen menys duració i potència però el seu contingut tòxic és molt baix i es poden tirar als fems.

Piles verdes. Quasi no tenen mercuri i no contaminen, així que també es poden tirar als fems.

Així, a partir d'ara, reservarem una capseta per a les piles botó, recarregables i alcalines i ni una pila més amb mercuri o cadmi als fems. Informau tothom i divulgau tot el que ja sabeu. Pròximament col·locarem pel poble punts de recollida d'aquests tipus de piles, on tothom podrà disposar les piles gastades en comptes de tirar-les als fems.

Margalida Morey

Mª Antònia Santandreu

Grup de Joves del GOB-Artà

**ALGUNES PILES CONTENEN
MERCURI I CADMI...**

... NO LES TIRIS AL FEMS

ECOS MOVIMENT NATURAL DE LA POBLACIO. MES DE GENER 1991

NAIXEMENTS

31.12.90. **Purificació Ginard Gelabert.** Filla de Pedro i Mª Antonia.
08.01.91. **Laura Pons Salgado.** Fill de Jaume i Mª Ana.
17.01.91. **Jonatan-Antonio Fernandez Benítez.** Fill de Manuel i Dolores.
18.01.91. **Inmaculada Alcaraz Mesa.** Filla de Andrés i Antonia.
22.01.91. **Juan Cruz Lliteras.** Fill de Cipriano-Rafael i Catalina.

DEFUNCIONS

07.01.91. **Antonia Torres Massanet.** C/ Joan Estelrich, 9. 91 anys. (D'es Musti Vei).
09.01.91. **Bartolomé Lliteras Ferrer.** C/Sta. Catalina, 38. 58 anys. (Bossa).
10.01.91. **Antonio Massanet Esteve.** C/Ramon Llull, 26. 79 anys. (Bidigos).
11.01.91. **Micaela Torrens Ginard.** C/Major, 67. 80 anys. (Pilena).
12.01.91. **Pedro Sancho Pastor.** C/Margalida Esplugues, 17. 93 anys. (Na Murtera).
14.01.91. **Juan Sureda Gomila.** C/Joan Lluís Estelrich, 2. 83 anys. (Peix).
14.01.91. **Margarita Frontera Perello.** C/Pedra Plana, 21. 85 anys.
17.01.91. **Margarita Ginard Lliteras.** C/Era Vella, 42. 95 anys. (Exava).
21.01.91. **Angela Sancho Ginard.** C/Montserrat Blanes, 16. 89 anys. (Monseriva).

26.01.91. **Juan Bernat Ginard.** C/Costa i Llobera, 54. 85 anys. (Pariret).
28.01.91. **Juan Maria Massanet.** C/Pep Not, 22. 92 anys. (De Sa Tafona).

MATRIMONIS

04.01.91. **Alfred Rainer Schlesier** amb **Juana-Carlota Corrales Nadal.**
19.01.91. **Vicente Navarro Fuster** amb **Isabel Caldentey Bisbal.**

PLUVIOMETRE

Area urbana. Gener 1991.

Dia 3	3
Dia 12	115
Dia 13	6
Dia 14	3
Dia 20	3,5
Dia 22	5
Dia 23	14,7
Dia 24	6
Dia 25	43
Dia 26	24
Dia 31	1
TOTAL	224,2 l/m*

Acumulats:

Des del 01.08.90: 820,1 l/m*
Des del 01.01.91: 224,2 l/m*

ARA FA 25 ANYS

BELLPUIG, 8 febrer 1966, nº 74

* SILUETA DEL MES comença així "...Sin cavalcata de Reyes y con una fiesta de San Antonio pasada por agua..." Més avant "...La Fiesta de San Antonio fluctúa entre el interés por fomentar lo concerniente a carozas y esplendor de la "Colcada" por un lado y la crisis de los "foguerons" y "Glosats" por otro..."

* En VOCES AUTORIZADAS, Santiago hi duu el P. Muntaner T.O.R. que a les hores se n'anava al Perú. Xoca el fet de que l'entrevista està redactada en català "...Sigui, doncs, aquest interviu, escrit en vernacle, un homenatge d'admiració i gratitud a tan noble apòstol de les tradicions nostrades..." Pregunta obligada "...quins són els defectes i virtuts de BELLPUIG?..." "...ha de ser informatiu, atractiu i formatiu...la part formativa és la que no està a l'altura que caldria..." A una altra pregunta, contesta "...m'hauria agradat veure arribar a la Colònia les carreteres de l'Ermida i la que s'està construint pel Racó...voldria que tots els artanencs fossin uns cristians més complidors dels seus deures religiosos i de que no hi hagués qui embrutàs mai la nostra llengua amb paraules indignes d'un creient..."

* En el NOTICIARIO LOCAL destacam : "...Sigue aumentando de una manera considerable, la adquisición e instalación, de aparatos televisores..." "...El fatigoso momento de tener que sostener el féretro al finalizar el funeral, parece llevar camino de desaparecer..."

* DE LA COLONIA us recoman que llegieu la crònica que FERRUTX fa en aquest número i que per falta d'espai no podem reproduir.

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

DESMONTES

ASFALTOS

AGLOMERADO

EXCAVACIONES

PLANTA DE AGLOMERADO

CANTERA DE ARIDOS PROPIA

ALQUILER MAQUINARIA

DELEGACIÓN EN CALA RATJADA:

Vía Mallorca, s/n. - Tel. 56 37 48

HORMIGON PREPARADO
BOMBA HORMIGONAR PROPIA
CONTROL CALIDAD - LABORATORIO

Hormigones
FARRUTX, S.A.

C I F A.-07 2541F8

Planta: Carretera Artá-Alcudia, Km. 4

telef. (908) 136003

BASQUET

27.01.91

SANIMETAL-ARTA 65

SON SERVERA 47

Partit molt disputat fins al final. Si bé el marcador reflecteix un avantatge de 18 punts a favor dels locals, els serverins marcaren el ritme del partit en tota la primera part. En el segon temps la cosa canvià i els locals, amb més ganes i amb les idees més clares, feren front a un Son Servera que, cap al final del partit, es desequilibrà i s'enfonsà. Fou en aquests minuts finals quan els locals s'aprofitaren de la situació, s'exhibiren i es feren seu un marcador fins aleshores molt equilibrat.

03.02.91.

SANIMETAL-ARTA 72

SANTA MARIA 68

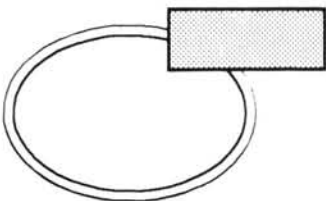
Si contra els serverins el partit es guanyà en els minuts finals, contra el Santa Maria al final es patí de valent. En el primer temps es guanyava amb avantatge de més de deu punts i sense passar pena. En la segona meitat la cosa es desbaratà i, per relaxament local o per encert visitant, el marcador s'anà equilibrant fins al punt que només eren dos els punts de diferència (minut 18). Malgrat els nervis, però, la victòria quedà a casa. Sembla que amb els darrers resultats (tres victòries seguides) l'equip ha millorat en la seva línia de joc i, sobretot, ha guanyat en confiança, cosa que es trobava a faltar.

10.02.91

MARRATXI 66

SANIMETAL-ARTA 54

Partit molt dolent, el jugat a Marratxí, per part del Sanimetal-Artà. Al descans ja es perdia de 20 punts i aquest desavantatge pesà com una llosa durant el segon temps. Els artanencs tornaren a caure en el joc mediocre, ple d'imprecisions que feien abans de les tres darreres victòries, una ratxa que s'ha vist trencada amb aquest important correctiu.

FUTBOL

Lliga de 1ª regional.

C. D. Artà, 1 - Marratxí, 1

Després del gran partit celebrat dins Capdepera s'esperava una reacció positiva del C. D. Artà, però no va ser així. El Marratxí, que no és dels més dolents que han passat per Ses Pesqueres enguany, va aconseguir un empat que neutralitzava el guany del diumenge anterior.

Es repetiren les dificultats de sempre en els partits jugats a casa: moltes dificultats per superar una defensa contrària que, per definició, sol sortir a guardar bé el portal, i desorientació al final. Una llàstima més per a una afició molt sofrida.

Binissalem, 1 - C. D. Artà, 1

El partit a Binissalem hagués pogut acabar en victòria. Marcaren primer els nostres, ben entrada la segona part, amb un gol bellíssim d'en Massanet. Els locals anaven molt nerviosos i jugaren la carta de la violència amb el resultat de dues expulsions. L'Artà, jugant contra nou, no va saber, o no va poder, mantenir l'avantatge i en temps de descompte va rebre l'empat.

No és veritat que l'Artà no té formatat. En té, a força de repetir resultats. Si hagués conservat els positius trets a fora aniria dels primers. La conseqüència és, per tant, molt clara: homes, joc i tàctica són adequats per als partits de fora; i no resulten a casa. Es pot continuar així o intentar qualche canvi, que naturalment haurà de ser en allò que no va bé, o sigui, els partits a Ses Pesqueres.

VOLLEY

Ferreteria Pascual, 1 - Agricultura Ecològica, 3

Moldures Llull, 1 - Ferreteria Pascual, 3

L'equip artanenc passa per una certa crisi, i no és de joc. Sembla que les ocupacions personals dels jugadors hagin crescut perquè solen tenir dificultats per completar l'equip.

ESPORT ESCOLAR

IMPRESA CONSTRUCTORA
TEL. 843818 MANACOR

Un podi totalment artanenc

Futbol base.

Lliga de juvenils.

Xilvar, 1 - C. D. Artà, 0

Consell, 2 - C. D. Artà, 2

Artà, 0 - Beato Ramon Llull, 2

L'equip va el 10 (de 13), amb 13 punts.

Lliga de cadets.

Porreres - C.D. Avance, susp.

C. D. Avance - Colònia, susp.

Escolar, 5 - C. D. Avance, 0

L'equip va el 9 (de 13), amb 14 punts.

Lliga d'infantils.

España, 6 - C. D. Avance, 3

C. D. Avance - Felanitx, susp.

S'Horta, 3 - Avance, 7

L'equip va el 3 (de 9), amb 16 punts, a 4 del líder.

Lliga de benjamins.

Escolar A, 0 - C. D. Avance, 4

C. D. Avance, 3 - S'Horta, 1

L'equip va líder amb 28 punts, destacat de tres en relació al segon classificat. No ha perdut cap partit.

VOLDRIEM SABER quina punyetera llei pugui protegir els vianants dels enfurits propietaris d'automòbils quan plou a torrentades. Meiam, hi ha qualcú que sàpiga a on adreçar les queixes?. La cosa està que crema, perquè tots els qui practicam l'art de cavalcar amb el cavall de San Francesc, estam tan indefensos com un mostel a la passarel·la d'una botiga d'alta costura. ¿Què es creuen aquests estudiants de la sopa i del pancuit, que manejar un GTI 16 vàlvules les dóna franquesa a xopar els pocs que anam a peu?. ¿Tal volta no saben que a més cubicatge més lletres?. I si fossin lletres gramaticals, mira, així mateix ho tolerariem, però resulta que el resultat resultant i resultatiu, és que el cotxarro acaba la vida tirat a una forana i aquelles lletres que tant agraden a don Batín Botín i al senyor Dario Conde Bahamonde i dels sermons, rei de la brillantina i del banc rossinyol del mèrit, segueixen tan verges com la pardalanga i descambuixada Eva, que era seva abans de la Starking del pomerar de son Poma. Pareix mentida que es tenguí tantíssim de respecte per una planteta o bé d'un animalet, quan per un animalarro del gènere humà tot siguin travetes i injustícies. Per afegitó les autoritats fan el morrongo davant moltes situacions en les quals s'hauria de tenir mà de ferro. En els dies de pluja no hi ha qui vagi pel carrer. Cotxes mal aparcats, xofers embogits que es toquen els del·lons de la dellonera i se'n foten de deixar-nos més xops que una esponja dins un pou. Per tant, demanan que es tanquin els accessos pròxims a la sagrera de la parròquia en dies de funeral. Ja sabem que els cotxes s'acaramullarien als entorns de baix vila, però els peons tendríem l'avantatge de posar-nos a cobri tan aviat com els xofers xiflats del volant i l'accelerador.

GERMANS I GERMANES en nostre pare pa i la nostra mare teca. És gros perquè ho és. Els vespres de mort, la capella del Sant Crist és un parc d'atraccions i un zoològic de moneies engabiades. Allà, qui més qui manco, hi diu la seva i la dels altres. Només hi manca un taulell de begudes i una ca-

fetera exprés per ésser, de fet, un casino de luxe. Anant d'aquest camí, prest s'hi jugarà a truc. El mateix passa dins la capella del Cor de Jesús amb les dones. A lo millor, d'aquí a una bufada, qualcuna hi muntarà una perruqueria de senyores. Ja seria el curull dels curulls si una senyoreta, a mitja manicura feta, ulls envernissats i ungles a la cadernera, donava el bon aconsol amb la testa farcida de bucles, bilbergies, pintes i aclaridors que lleven es pois de dos en dos, perquè el poi que fa tres s'ha fet pagès i el que fa quatre és anat a batre. Bon refonyemes que si mos descuidam una mica, prest sortirem en directe i per via satèl·lit pel setzè canal de la televisió de Son Sardina i qui l'afina, en el programa especial que presenta en Milikito Cagaron titulat, "del callar, les paraules al cel arriben", tot sia per la major glòria dels qui pateixen problemes d'audiofonia.

SI DEMANAU A UN TEOLEG sobre quina és la diferència entre una bagassa i una casta madona, ell, de bon vent vos respondrà: "A dins la vinya del Senyor, tots els raïms són dolços". Idò aquesta profecia bíblica extreta de la Bíblia D'es Mulinet, és tan falsa com el desembarc dels rojos a Segòvia en temps del moviment. Vosaltres mateixos jutjau: Dins la confederació de Na Peragília, confederada per reial decret del sultanat del Mustí Vell i el mercat comú del Duai de Son Company, juntament amb la participació nobiliària del principat de Na Virona i l'Emirat de Ca'n Clapes, desiera hi tenen lloc unes sessions tan difícils de gavellar, que ni el profeta Elies les pot cordar les xeremies. Per paga, i paga si no has pagat i vols estar cabal, a aquella república de desgaveris, la presideix una femellassa que és el símbol del desig carnal de tot tipus que tingué la dissort de néixer amb el penjoi a davant i el forat a darrera, ben igualat

ben igualat que el cossi de madò Maria després que mestre Ambrós l'hagués cordat. Quan els grafolencs tenen la panxa a son aire i el cervell trabucat, el trobador de torn comença a trescar els laberints de la pleta de n'Eros. Naturalment, el vat passa el rosari amorós, llàgrima per llàgrima i misteri per misteri, en un castellà castellanitzat per un castellà de la meseta del Prat de Llobregat. Com que cap dels llebetjadors l'entén, llavors intervé el políglota oficial diplomati i plomat a la universitat de S'Era d'en Pelat, professor Miquel Espès de S'Arraval de Son Claret. Veieu la versió original i la corresponent traducció a l'idioma de S'Hort de n'Oleo: "Te quiero porque muero, me muero porque tienes amo y siendo esclavo de tu amo, todavia más te amo, entonces me pregunto; ¿por qué yo amo a una mujer que tiene amo?. En vista de que yo amo a la mujer de mi amo, déjenme que yo sea el amo de la mujer de mi amo, que por eso yo la amo y, además la reclamo". "Te vull perquè eixampl es potons, fas es quissos perquè t'estim, i essent macip d'es teu senyor, encara més t'estim, llavors me trenc sa cervellera i me pregunt, Com rellamps estic xiflat d'una dona empadronada?. Més clar que es sol és que jo he perdut es cabalets darrera sa madona de l'amo, per això deixau-me que sigui jo l'amo de sa poressa d'es meu amo, que, per lo qual, jo li cercé ses vora-vores i no poguent-les trobar, ara mateix he fet ets ous a terra". Per apuntar-se socis de Na Peragília, adressau-vos al president Pau de la Pau. L'únic requisit és no patir de bulímia.

ENDEVINETA de Pere Xim

Solució a la darrera publicada:
SA MARE

Això es diu una passada
que succeí a ca's barber!
Un home hi comparagué
amb la cara ben moblada.
Allà el mestre li digué:
Ara mateix te prendré
una cosa que no ha nada
i el que ha mort m'ho quedaré.

Solució al proper número